

Тетяна Білошицька,
кандидат педагогічних наук,
Житомирський державний університет імені Івана Франка

ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ПЕДАГОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Ключові слова: особистісно орієнтований підхід, педагогічне консультування, консультант.

Сутність проблеми, стан її дослідження. Сьогодні значно підвищився інтерес науковців до проблем особистісно орієнтованого навчання у вищих закладах освіти, оскільки на перший план виступає ідея гуманізації навчання. Особистісно орієнтований підхід (І. Бех, В. Давидов, В. Ільїн, С. Максименко, М. Ярмаченко, А. Хуторський, І. Якіманська, С. Яценко), означає створення умов для розвитку особистісних якостей студентів, орієнтацією на їхній індивідуальний досвід, можливості, потреби, інтереси; визначає особистісну модель взаємодії педагога і студента. Даний підхід передбачає допомогу студенту в усвідомленні себе особистістю, у виявленні та розкритті його можливостей, становленні самосвідомості, самореалізації і самоствердження.

Вибір даного підходу зумовлений тим, що метою особистісно орієнтованого навчання є не формування особистості з заданими рисами, а створення оптимальних умов (змісту, методів, середовища) для повноцінного розвитку, саморозвитку і становлення особистості студента як суб'єкта діяльності та суспільних відносин, що є необхідним для педагога як консультанта.

В основу реалізації особистісно орієнтованого підходу І. Бех поклав такі психологічні умови: формування у суб'єкта здібності й бажання усвідомлювати себе як особистість; виховання у студента переконання в цінності іншої людини; культивування у вихованця необхідності й досвіду приймати особистісні рішення [1]. В.В. Серіков вважає важливим не лише інтелектуальний розвиток студента, а й “особистісний розвиток його як соціального суб'єкта, що актуалізує цінність розвитку його здібностей до стратегічної діяльності, креативності, критичності, смислотворчості, системи потреб і мотивів, здатності до самовизначення, саморозвитку, позитивної Я-концепції” тощо [2: 36].

І.С. Якіманська загальні характеристики особистісно орієнтованого підходу:

- забезпечує розвиток і саморозвиток особистості студента, враховуючи його індивідуальні особливості як суб'єкта пізнання й предметної діяльності;
- надає кожному можливість реалізації згідно з здібностями, прихильностями, інтересами, ціннісними орієнтаціями й суб'єктивним досвідом;
- зміст, засоби й методи добираються відповідно до можливостей студента;
- враховується не лише рівень досягнень, тобто знань-умінь-навичок, але й сформованість інтелекту;
- розвиває індивідуальність студента, створює умови для саморозвитку, самовираження;
- будується на принципі варіативності, тобто визнанні розмаїття змісту і форм навчального процесу, який здійснюється педагогом враховуючи мету розвитку кожного студента, його педагогічній підтримці в пізнавальному процесі [3].

На думку С.І. Подмазіна, для особистісно орієнтованого підходу основними є принципи: гуманізму; реалізму; діяльності; самоорганізації

складних систем; діалектичного редукціонізму; ціннісно-цільової сутності пізнання; інтегративності; діалогової взаємодії [4].

Для забезпечення особистісно орієнтованого підходу використовуються такі педагогічні технології: самостійного розвиваючого навчання, педагогіка співробітництва («проникаюча» технологія), гуманітарно-особистісна технологія, ігрові технології, технології розвиваючого навчання, проблемне навчання, технологія індивідуального навчання, технології диференціації за рівнем, колективне навчання [5]. Методи і засоби навчання повинні обиратися таким чином, щоб кожний студент мав змогу проявити себе і свою неповторність, свої здібності, вибірковість до матеріалу, виду й форми досліджуваного предмета.

Необхідною складовою даного підходу є розробка та використання особистісно орієнтованого комплексу методів дослідження (психодіагностики, анкети), стимуляції, розвитку та реалізації творчого потенціалу людини.

Висновки та результати дослідження. Таким чином, особистісно орієнтований підхід до підготовки майбутніх учителів як консультантів базується на урахуванні особистісних якостей та інтересів студентів та сприяє їх подальшому розвитку. Організація особисті орієнтованого навчання – це процес створення таких умов, які б сприяли активному розширенню комунікативної компетенції студентів та становленню їх суб'єктності у процесі особистісно орієнтованої розвиваючої взаємодії. Особистісно орієнтована професійна підготовка передбачає педагогічну підтримку становлення якостей особистості майбутнього вчителя через прояв педагогічної компетентності й професіоналізму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бех І. Ц. Особистісно зорієнтоване виховання: науково-методичний К. : ІЗМН, 1998. — 204 с.

2. Науково-методичні засади професійної підготовки кваліфікованих робітників в умовах євроінтеграції / автори: Л. Нестерова, П. Лузан, В. Манько, Т. Герлянд, О. Слатвінська, М. Шимановський; за заг. ред. Л. Нестерової. – К.: ППТО НАПН України, Педагогічна думка, 2012. – 160 с.

3. Якиманская И. С. Личностно-ориентированное обучение в современной школе / И. С. Якиманская. – М. : Сентябрь, 1996. – 96 с.4

4. Дьяченко М.И., Кандыбович Л.А. Психология высшей школы: Учеб. Пособие для вузов. – 2-е изд., перераб. и доп. – Мн.: Изд-во БГУ, 1981. – 383 с.

5. Іванова О.В. Особливості особистісно орієнтованого підходу до навчання студентів у вищому закладі освіти / О.В. Іванова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/portal/soc.../Ivanova.pdf .–Назва з екрану.